

เทศน์เช้า วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันเนาะ วันก่อนออกพรรษา เห็นไหม วันก่อนออกพรรษา พรุ่งนี้วันออกพรรษา พรุ่งนี้จะเป็นวันรุ่งคืนวันสุดท้าย แล้วออกพรรษาแล้วนี้ภัตตามมาได้ ภัตตามาตามมานี้เรียกว่า ภัตตามา ภัตตามาคือภัตตามาไม่ให้ตามมา

พระบิณฑบาตให้ตามมีตามได้ ในรุ่งคืนวัตรแบบว่าให้พระรู้จักมกน้อยสัน โขย ให้เลี้ยงชีพด้วยปลีแข็ง ให้เข้าถึงสัจจะความจริง เห็นไหม ต้นฤดูนี้เราจะรู้ว่าฤดูนี้เราจะประสบความสำเร็จไหม ฤดูฝนเราจะทำกรรมกัน เราจะมีพืชผลธัญญาหารไหม พอเวลาปลายฤดู นี้ ต้นฤดูมันเข้าพรรษา เวลาปลายฤดูนี้ออกพรรษา ในพรรษาหนึ่งเราได้ทำผลประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วยไหม

เวลาเข้าฤดู ก่อนฤดูกาลเข้าพรรษานี้อธิษฐานพรรษากัน อธิษฐานพรรษาเพื่อให้เราได้จริงจัง เพื่อให้เราได้ออกนอกพรรษาเรารุ่งคืนไปไหนก็ได้ เราจะวิเวกที่ไหนก็ได้ พอฤดูฝนมันไปเหยียบข้าวกล้าเขา เราก็ต้องอธิษฐานพรรษาเพื่อให้มันมั่นคง แล้วที่ไหนเราพยายามหาที่เหมาะสมของเราแล้วทำของเรา

นี่พูดถึงการประพฤติปฏิบัติ มรรคผลนะ ทรัพย์สมบัติในหัวใจ แต่ทรัพย์สมบัติภายนอก เห็นไหม เริ่มฤดูกาลเขาเสี่ยงทายกัน เขาต้องทำกรรมกัน เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเขา ปลายฤดูกาล พืชผลธัญญาหารมันได้สมประกอบไปของเขาไหม ถ้าปลายฤดูของเขาเกี่ยวเกี่ยวได้ผลมา เขาก็มีแม่โพสพต่างๆ เขาก็ทำบุญกุศลของเขาทั้งนี้พูดถึงฤดูกาลนะ แต่ถ้าความเป็นจริงของเราละ

ความเป็นจริงของเราละ ถ้าพูดถึงคนที่มียศ ผู้ที่แก่เฒ่า ผ่านประสบการณ์ทางโลกมา สิ่งนี้มันเกิดมาเห็นทุกปีๆ เราเกิดมาก็ฝน? ๑๐๐ กว่าฝน นี่ก็ปี เราเห็นมาจนชินชา ความชินชาของเรา เราได้ประโยชน์อะไรของเราบ้าง แต่ถ้าเราไม่ชินชากับมันนะ เห็นไหม เรามีหลักมีเกณฑ์ของเราเราไม่ชินชา

นี่ที่เราทำกัน เราเปลี่ยนแปลงกัน สิ่งต่างๆ ที่เรามีการเปลี่ยนแปลง มีต้นฤดู ปลายฤดู เพื่อให้หัวใจเราเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เวลาเราไปรู้จักกัน ถ้าที่ไหนมันจืด มันสนิทอยู่กับพื้นที่ พระเราจะย้ายถิ่นบ่อยๆ เราไปเที่ยวป่าช้า เราไปเที่ยวเพื่อให้มันตื่นตัว การตื่นตัวตลอดเวลาคือการฝึกสติ การตื่นตัวเราไปมองแต่ว่าเป็นความทุกข์ยากลำบากกันไปหมด

สิ่งต่างๆ ที่จะทำความตื่นตัว เห็นใหม่ การตื่นตัวตลอดเวลาเราบอกว่าเป็นความทุกข์ยาก แต่ถ้าความคุ้นชิน นี่ไงความคุ้นชินนี่กิเลสมันเกาะนะ กิเลสมันเกาะใจเรา เพราะเรารู้ชินกับมันทุกอย่างมันกระโดดเกาะได้ แต่ถ้าเราตื่นตัวตลอดเวลาการฝึกสติ แต่การฝึกสติมันก็ต้องลงทุนลงแรง มันต้องตื่นตัว

การตื่นตัว เวลาทำทุกอย่างมีการขยับ มีการเคลื่อนไหว มันเป็นการยุ่งยากไปหมดเลย แต่ถ้ามันเป็นการเรียบง่ายต่างๆ เรียบง่ายนะ เรียบง่ายนี่ธรรมวินัย แต่ถ้ามันมีการฝึกฝนมันต้องมีการตื่นตัว การตื่นตัวอย่างนี้เพื่อฝึกเรานะ ฝึกหัวใจของเรา เห็นใหม่ ฝึกหัวใจของเรา!

เวลาเราประพฤติปฏิบัติกัน ตามธรรมชาติทางการแพทย์นะ บอกเลยการนั่งกดทับ ๔๐ นาทีนี่ผิวหนังตายแล้ว การนั่งกดทับ นั่งเฉยๆ ๔๐ นาทีเท่านั้นแหละ ผิวหนังเสียหายแล้ว แต่เรานั่งกันทีหนึ่ง ๑๒ ชั่วโมง ตั้งแต่พระอาทิตย์ตกจนพระอาทิตย์ขึ้น ๑๒ ชั่วโมง เราทนกันทำไม หลวงตาท่านพูด เห็นใหม่ ท่านนั่งจนกันแตก เพราะมันกดทับจนหน้า กดทับจนผิวหนังมันช้ำเลย พอช้ำแล้วมันเกิดพุพองของมันขึ้นมา

สิ่งต่างๆ มันมีของมันอยู่แล้ว ในการเคลื่อนไหว โดยธรรมชาติของเรา ที่เราอยู่กันนี้ กิริยาของมันมันบังไว้หมดไป พอเวลาขบ เวลาเมื่อยเราก็ขยับต่างๆ ของเราไป นี่มันเลยไม่ได้สิ่งใดกลับมา เห็นใหม่ เขาจะดักปลานะ เขามีรอกมีไซของเขา เขาได้ดักปลามาเป็นอาหารของเขา เราจะดักหัวใจของเราเอง เราจะเอาชนะใจของเราเอง แล้วเราเอาสิ่งใดบ้างที่เป็นกรอบกติกาเข้าไปค้นหาหัวใจของเรา

ถ้าไม่มีกรอบกติกาสิ่งใดเลย ที่เราจะเข้าไปค้นหาตามความเป็นจริงของใจของเรา คุณิเวเวลานั่งมันมีเวทนา มันมีความเจ็บ ความปวด ความเมื่อย นี่ไง มันมีกรอบของมันทั้งนั้น เราจะตั้งกติกาอย่างไรของมันขึ้นมา แล้วเราจะไปหาตัวมันอย่างไร.. เวลาปฏิบัติสมาธิจิต วิญญาณของเรานี้ วิญญาณรับรู้ทั้งนั้นแหละ วิญญาณ โสตวิญญาณต่างๆ วิญญาณสามัญสำนึกทั้งนั้นแหละ แต่ตัวจริงของมันไม่เห็นนะ ตัวจริงของมันจับไม่ได้นะ

หลวงปู่มั่นท่านพูด เห็นไหม “ปลาในสุม ปลาในสุม” เวลาเทศน์อริยสัจบายมากเลย เพราะพูดจากความรู้สึกในหัวใจ นี่ปลาในสุม เวลาพูดถึงมรณาธรรม ต้องพูดเปรียบเทียบ บุญกุศลเป็นอย่างนั้น สิ่งต่างๆ นี่บุคลาธิษฐาน ตั้งขึ้นมาเพื่อให้เขารู้ ให้เขาเข้าใจได้ นั่นปลานอกสุม ต้องตะครุบเอามันยาก

แต่ถ้าปลาในสุม นี่สังขารม มันปวด มันเมื่อย มันทุข์ มันยาก มันมีต่างๆ นี่ปลาในสุม แล้วหัวใจของเรา เราเกิดมามันมีหัวใจในร่างกายเราใช่ไหม นี่มันอยู่ในสุม มันอยู่ในร่างกาย ทำไมเรากันหามันไม่เจอ นี่ไง เราต้องกันหามัน จับปลาของเราให้ได้ ถ้าเราจับปลาของเราไม่ได้ นะ เราจะชั่งน้ำหนักปลาเราไม่ได้เลยว่าปลาเราตัวเล็กตัวใหญ่ เราจะชั่งน้ำหนักไม่ได้เลยว่าปลานี้เป็นปลาชนิดใด

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราหาจิตเราไม่เจอนี่ทำอะไรกัน จะทำอะไรกันถ้าจิตไม่สงบเข้ามา เห็นไหม ถ้าจิตมันสงบเข้ามา แล้วสงบมาอย่างไร? สงบที่ว่าเป็นเห็นแต่สุมเปล่าๆ ใจ โอ๊ย.. สุมนั่น แขนวขายตามร้านเต็มไปหมดเลย มีเหมือรอกเต็มไปหมดเลย มีปลาไหม? ไม่มี

นี่ก็เหมือนกัน ว่างๆ ว่างๆ มันมีแต่สุม! มันมีแต่สุมมันไม่มีปลา มันมีแต่ร่างกายใจ มีแต่ความรู้สึกของเราใจ มีแต่สัญชาตญาณของมนุษย์ใจ มีแต่ขันธ ๕ มีแต่ความรู้ มีแต่อายตนะ ความกระทบรับรู้ แต่ตัวปลาหาไม่เจอ ถ้าตัวปลาหาไม่เจอ นี่เราถึงบอกว่าสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ตั้งแต่ต้นฤดูกาล เห็นไหม นี่จะออกปลายฤดูกาล สิ่งแวดล้อมต่างๆ ทำให้จิตใจเราชุ่มชื้น เวลาขวัญกำลังใจ การจะทำงานทุกอย่างมันจะประสบความสำเร็จเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน คุณติ อากาศ บรรยากาศมันดีขนาดไหน เวลามันร้อนนะ เวลากลางวันมันร้อนมันเป็นเรื่องฤดูกาล เราจะไม่สามารถไปบังคับสิ่งนี้ได้เลย เราไม่สามารถบังคับสัจจะความจริงที่เป็นการหมุนเวียนไปของธรรมชาติได้ เราต่างหากเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาตินั้น ถ้าเราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาตินั้น เราจะหลีกเลี่ยง หลบเลี่ยงเอาประโยชน์กับเราได้อย่างไร

ถ้าเรารู้จักการหลบเลี่ยงเอาประโยชน์ของเรา เราศึกษามัน คุณติฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง เห็นไหม นี่น้ำหลาก น้ำแล้งต่างๆ ในการกสิกรรมเขาทนทุกข์ทนยากกันมาตลอด เขาก็พยายามแก้ไขของเขา คุณติมีการชลประทาน ในเขตของชลประทาน ที่ดินจะมีราคามาก เพราะมันมีแหล่งน้ำแหล่งประโยชน์ของเขา แต่มันก็มีการขาดแคลนของมัน มันมีวิกฤติของมันเหมือนกัน ถึง

เวลาแล้วนี้ เชื่อนไม่มีน้ำมาไม่ได้ จะทำอะไรก็ได้แล้วแต่ มันจะมีเวรมีกรรมของมัน ถึงเวลามันจะส่งผลของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เราจะบังคับตัวของเรา เราจะไปเที่ยง คูสิโนนวโกวาท เห็นใหม่ “หนานักอ้างแล้ว อ้างว่าหนานักก็ไม่ทำงาน อ้างว่าร้อนนัก อ้างว่าฝนตกนัก อ้างว่ายังไม่พร้อม” อ้างแล้วไปหมดเลย มันมีแต่ส้มอยู่นี่ไง

ส้มคือสัญชาตญาณนะ เราเกิดมาโดยกรรม เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญาณไม่มีใครรู้จักมันหรอก พอเกิดมาเป็นเราแล้วถึงรู้ว่าเรา แล้วนี้เราเข้าไปไม่ถึงตัวนั้น เราเข้าถึงสัจจะความจริงอันนั้นไม่ได้ ถ้าเข้าถึงสัจจะความจริงอันนั้นได้ เราจะได้สิ่งใดมา สัจธรรมมันเกิดที่ตรงนั้นนะ

สิ่งที่เป็นสัจธรรม คือความสัมผัสได้ คือความรู้สึกรู้จักจากสัจจะความจริง แต่นี้เรามีความรู้สึกรู้จักจากสมมุติบัญญัติ เห็นใหม่ คูสิเรามาเกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นสมมุติบัญญัติ เวลาตายจากมนุษย์ไป ถ้าความรู้สึกรู้จักเราเป็นความจริงอันนี้ เทวดา อินทร์ พรหม มันต่างจากเราอย่างไร ปฏิสนธิจิตขณะเข้าสมาธิกับออกสมาธิ อารมณ์ความรู้สึกมันต่างกันอย่างไร?

อารมณ์ความรู้สึกปกติ เห็นใหม่ กระทบรับรู้อยู่อย่างนี้ แล้วเวลาจิตมันเป็นสมาธิ มันปล่อยกายทั้งหมดเลย มันเป็นเอกเทศของมันโดยตัวมันเอง มันเป็นอย่างไร? มันเป็นตัวมันเอง มันอยู่ในสัจจะความจริง มันเป็นอย่างไร? นี่ไง สิ่งต่างๆ มันพิสูจน์ได้ แต่สิ่งที่เรารับรู้กันอยู่นี้ เรารับรู้โดยสัญชาตญาณ รู้โดยความเป็นจริง เรารู้ว่ามันก็เป็นความจริงแล้วไง.. ก็ความจริง ความจริงที่เรารับรู้ได้

เราพยายามพูดนี่นะ เพราะว่าวันนี้ พรุ่งนี้ โยมมาแล้วมันมีโอกาสนะ ถ้ากำลังใจมันเกิดขึ้นมานะ เราจะมีโอกาสสู้กับตัวเอง ทางจงกรมมันก็มีความพอใจที่เข้าไปสู้กับมัน เดินจงกรมเหงื่อไหลไคลย้อยนี้ดูหัวใจเรา เราทุกข์ใหม่ เราลำบากใหม่ พระโสณะเดินจนฝ่าเท้าแตกไปไม่ได้ก็กลิ้งไปคลานไป

ในพระไตรปิฎกมีมากมาย พระองค์ไหนที่อุกฤษฏ์ จนฝ่าเท้านี้ไปไม่ได้นะ กลิ้งไปกลิ้งมากลิ้งมากกลิ้งไปเพื่อจะเอาให้ได้ไง.. เนี่ยมี! ในพระไตรปิฎกมีเยอะมาก เห็นใหม่ คูสิเอตทัคคะ

ความเพียรเป็นเลิศ นี่ปัญญาเลิศ มันมีเอตทัคคะแต่ละทางๆ มีไปหมดเลย สิ่งนั้นเราเอามา เทียบเคียงกับเรา เอามาเทียบเคียงให้กำลังใจกับเรา

นี่ไง วันนี้นะ แล้วพรุ่งนี้ออกพรรษาแล้ว ออกพรรษาแล้วที่นี้มันไปไหนก็ได้แล้ว นี่ ฤดูกาลไปแล้ว เห็นไหม เวลาเขาอยู่ในป่านะก็ฝน เราอยู่ในป่าเราไปเจอสหายบ่อย ก็อยู่มา ๒ ฝน ก็ ๒ ปี ๓ ฝนก็ ๓ ปี แล้วมันอยู่โดยอุคมการณ์ของเขา แต่เราไปอยู่ในป่าเหมือนกัน เราได้ ๑ พรรษา ๒ พรรษา ๓ พรรษา เรายังมี.. แต่เขาอยู่นับฝนกันนะ

สิ่งที่มันผ่านไปนะเราเรียกร่องกลับมาไม่ได้ เราจะขัดแย้งสิ่งใดๆ ไม่ได้ โลกมันจะหมุนไปอย่างนี้ นี่ประวัติศาสตร์ เห็นไหม ตั้งแต่เมื่อวานก็เป็นสิ่งที่เรียกกลับมาไม่ได้แล้ว แล้ววันนี้ ปัจจุบัน แล้วอนาคตมันจะมาถึง นี่มันไปจากไหนล่ะ มันไปจากเรา แล้วนี่เราศึกษาธรรมะของ พระพุทธเจ้า ธรรมะของพระพุทธเจ้า ทาน ศีล ภavana เราทำทานกัน เรายกขาศีลกัน แล้วถ้า ภavanานี้มันจะเกิดปัญญา

ปฏิภาณไหวพริบมันเกิดจากจิตของเราทั้งนั้นแหละ มันเกิดจากการกระทำของเรา มันเกิดจากปลาในสุม่นั้น ถ้าสุม่นั้น สุมคือร่างกายของเรา มันครอบปลาเนื้ออยู่ แล้วเราจับปลาไม่เป็น จับปลากันไม่ได้ แล้วเทียบเคียงจากภายนอกทั้งหมดเลย ไปตลาดลี โอ้อโฮ.. ปลาเต็มไปหมดเลย เดียวนี้ไม่ต้องจับนะ เขาเลี้ยงในกระชังเต็มไปหมดเลย โอ้อโฮ.. ไปหยิบเอาก็ได้ แล้วเขาให้ไหม ละ?

แต่ปลาของเรา ปลาในกระชังนั้นมันเป็นประโยชน์ของผู้เลี้ยงนะ นี่ไงวิญญูะ เห็นไหม วิญญูะมันเป็นประโยชน์ของเวรของกรรมนะ แล้วสิทธิผลประโยชน์ส่วนตัวของเราละ ความรู้จริงรู้แจ้งในใจอยู่ที่ไหน.. ความรู้แจ้งอันนี้ นี่มรรคญาณ มันทำให้ปลาตัวนี้รอดพ้นจากวิญญูะได้ ทำให้ปลาตัวนี้เป็นอิสระภาพได้ แล้วปลาตัวนี้มันอยู่ที่ไหน? ปลาตัวนี้มันอยู่ที่ไหน คั่นคว่าเอานะ

นี่สังฆกรรม ๑ ฤดูผ่านไป เวลาเข้าพรรษานี้โอ้อโฮ.. สดชื่น แล้วเราก็พยายามจะต่อสู้กัน เวลาออกพรรษา เห็นไหม เหนื่อยล้ากันมาก แต่หลวงปู่ขาวนะท่านบอกว่าท่านจำพรรษาอยู่โรง ขอด เวลาออกพรรษาแล้วต้องผ่านไป ละล้าละลึงเห็นคุณของมันไง เพราะท่านได้ประโยชน์จาก ที่นั่นมาก ท่านปฏิบัติที่นั่น ท่านได้คุณธรรมในหัวใจของท่านมาก เวลาจะจากมานะ เก็บของ มาแล้วนะยังเหลียวไปมองแล้วมองอีก

เห็นคุณของมันไง เห็นคุณของสถานที่นั้น มันทำให้เราได้สิ่งใดๆ ขึ้นมา นี่สถานที่มันมีสถานที่นี้เป็นภพชาตินะ แล้วสถานที่ในการเกิดของเรา เห็นไหม เวียนตายเวียนเกิดมาเยอะ นี่มันเปลี่ยนแปลงมาตลอดเวลา คุณภาพนี้สิ เมื่อมาที่แรกมันเป็นอย่างไร ๔ ปีนี้มาเป็นอย่างไร อีก ๑๐ ปีข้างหน้า แล้วถ้าเกิดพวกเราไม่อยู่ ให้รุ่นใหม่มันมาทำนะ มันจะตัดหมดเลย มันบอกฉันไม่มีประโยชน์อะไรทั้งสิ้น มันจะก่อสร้างของมัน มันจะทำของมันไว้เป็นประโยชน์กับมัน เห็นไหม

มันอยู่ที่อุดมการณ์ อยู่ที่ความคิดของคนนะ กาลเวลามันเปลี่ยนแปลงทุกๆ อย่าง แล้วเราล่ะ ชีวิตเราจะเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

นี่พูดถึงสังขาร เราเห็นใจนะ เพราะวันนี้ก็วันหนึ่ง พรุ่งนี้ออกพรรษาแล้วนะ ออกพรรษาแล้วเราก็จะกลับบ้านกันนะ เราจะไปเผชิญชีวิตปกติเราอีกแล้ว ชีวิตที่เราเป็นปกติในโลกกับที่เรามาถือศีล เป็นพรหมจรรย์ อยู่ตัวคนเดียว อยู่กับศีลกับธรรมในหัวใจของเรา นี่บรรยากาศมันแตกต่างอย่างไร รักษาใจของเรา เพื่อประโยชน์ของเรา เอวัง